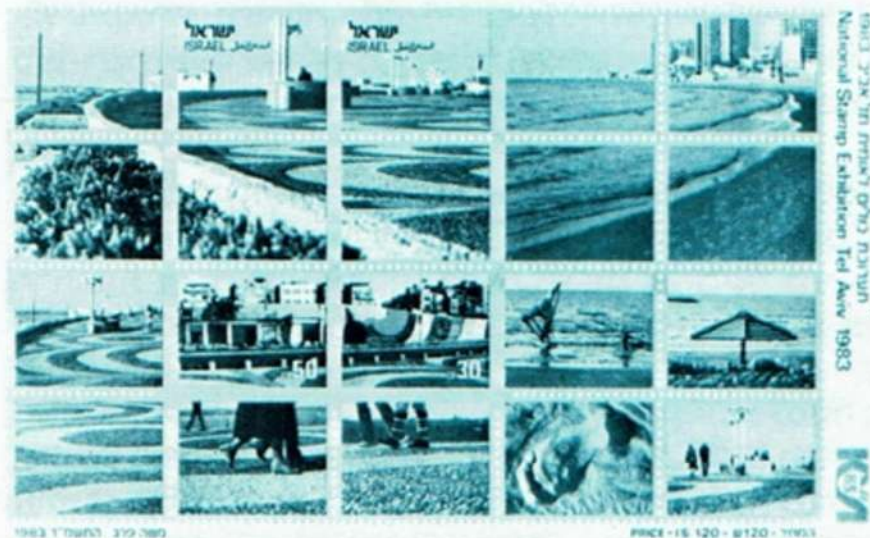

"תל־אביב 83"
תערוכת בולים לאומית
"Tel Aviv 83"
National Stamp Exhibition

304
9/1983
תשרי התשמ"ד

משרד התקשורת
השירות הבולאי

MINISTRY OF COMMUNICATIONS
PHILATELIC SERVICES

טיילת תל אביב

כאשר נסללה הטיילת, במחצית השנייה של שנות השלושים, כבר רשם חוף-ימה של תל-אביב את הפרקים הראשונים בדברי-ימי קיומו. בראשית שנות העשרים, כאשר הגיעו לעיר אנשי העלייה השלישית – הם נטו את אוהליהם על שפת-הים. מדרך הטבע, שהמקום הפך להיות מוקד-משיכה לכל צעירי העיר. עם רדת החשיכה, כולם היו יורדים אל הים, יוצאים בריקודי-הורה, שרים שירים רוסיים מלאי ערגה, ועושים שמח. בשנים הללו, ניבנה הקאזינו הידוע בפתח הימי של רחוב אלנבי, הוקמו שירותי רחצה ליד הקאזינו ובמעלה החוף – מיפעלי-תעשייה ראשונים. במלון סאן-רמו, שעל שפת-הים, בילתה בצורה קצת יותר "אירופית", השיכבה האמידה בעיר, יחד עם שועי יפו והפקידות הבכירה של השלטון הבריטי.

מכל מקום, לקראת סוף שנות העשרים, כבר קמו שכונות-מגורים על שפת-הים. הוקמה שכונת-רוזנפלד, בידי יהודים אמריקניים, נמתחו הרחובות בן-יהודה והירקון. בקצה הצפוני סביב שני בתי-חרושת, לאריגה ולעיבוד עורות, קמה שכונת מחלול – שכונת צריפים, שהתקיימה עד שנות הששים.

הטיילת נסללה בין הרחובות פרישמן בצפון ובין קצת למטה מרחוב גאולה בדרום. מייד עם גזירת הסרט, בלטו יתרונותיה וחסרונותיה. אומנם, קמה והיתה כוונת המתכננים להקים כאן "פרומנאדה", כנהוג בערים ים-תיכוניות אחרות, אבל, במחיר הצטמקות משמעותית של רצועת החול המיועדת לשאת את מסת-המתרחצים. הים הגיע, במקומות מסויימים בטיילת עד מטרים ספורים מחומת-הביטון של הטיילת. בחורף, היו הגלים מתדפקים בחוזקה אל החומה הזאת. לעומת-זאת, מילאה הטיילת את יעודה החברתיים. לאורכה, קמו בתי מלון – "קטה-דן" "פרק", "גת-רימון" – ובתי-קפה. בצפון – קפה "פנורמה", בואכה "פילץ" ו"גינתי-ים" והלאה אל שורת בתי-הקפה עד רחוב טרומפלדור. קצת מאוחר יותר, דרומה, נפתחו בתי-הקולנוע "קסם" ו"ירון".

הטיילת הייתה, בחלקה הצפוני, המידרחוב הראשון של תל-אביב. לכאן היו המונים באים לטייל בבוקרי-שבתות של החורף, וכאן – כמו ברחוב הירקון מצאו מאות-אלפי חיילים מצבאות

בנות-הברית פינה של כיף ונופש, בין המערכות הגדולות נגד האוייב הנאצי.

ב"פנורמה", "פילץ" ו"גינתי-ים, ניגנו תזמורות ריקודים אחר הצהריים ובערב — וכאן היו תל-אביביות צעירות מוצאות להן בני-זוג. אבל, גם האוכלוסיה הבוגרת יותר, העולים החדשים מפולניה וגרמניה, מצאו מקומות שהזכירו להם, במידת-מה, הרגלים ישנים. במורד הטיילת — שנקראה, על-שמו של הנציב הראשון-ליהודה, הלורד הרברט סמואל — בבתי-הקפה האחרים, ניתן היה להאזין, מעל גבי מקולים ידניים לתקליטי מוסיקה

קלאסית. יותר מאוחר, היו בתי-הקפה האלה אהובים על אנשי הפלמ"ח ועל הבוהמה של שנות הארבעים.

במרוצת שנות החמישים, ירדה הטיילת מגדולתה. בתי-הקפה נסגרו. המיבנים כורסמו. אומנם, מצפון, עדיין הלכו לקלוע למטרה ב"טיר", וכמובן — באו להתרחץ בים. אבל, רצו את הטיילת ולא השתהו בה. לאורך הטיילת שוטטו תמהונים, נוודים וניידות משטרה. המרכזים הבידוריים עברו למקומות אחרים בעיר.

דומה, כי הטיילת שבה והתחייתה — החל מן המחצית השנייה של שנות השבעים. לאורך רחוב הירקון צצה שורת בתי-המלון הגדולים,

TEL AVIV SEA SHORE IN THE EARLY THIRTIES

חוף תל אביב בשנות השלושים — "הקיניו" בצד שמאל של התמונה

והתוכנית של דרך-החוף המרכזית ליפו באה לידי ביצוע. הטיילת הפכה להיות עורק-תחבורתי עמוס, תחילה — עד רחוב פרישמן בצפון, ועתה ברצף אחד ממבואותיה הצפוניים של תל-אביב ועד עיבורה של יפו. בשנים האחרונות, חזרה הטיילת למלא את יעודה המקורי — להיות מרכז בידורי של עיר שוכנת-ימים כמו תל-אביב. הטיילת שונתה לבלי-הכר — רוצפה מחדש בריצוף דקוראטיבי, הווארה בשורה של פנסים חדשים, נוצקו ספסלי-אבן נשקפים אל הים, והובאו כיסאות — לאותה מטרה. שוב ניתן לראות רבבות אזרחים יורדים ערב-ערב אל הטיילת, היום שוב יש לאורכה מיסעדות ובתי-קפה. בינתיים חיה שוב הטיילת התל-אביבית, דקוראטיבית וחדשה, ימים של נעורים מחודשים. הים, שהיה גיבורה של תל-אביב בנעוריה, חזר להיות מה שהיה פעם. רק שזה לא הורה. זה הרוק.

עמנואל בר-קדמא

המעצב: מ. פרג
THE DESIGNER: M. PEREG

entertainment centre of Tel Aviv. It has been completely transformed as a new decorative paving was laid down, shade trees planted, modern street lighting introduced, stone benches dotted around, and even chairs put at the disposal of the passer-by. Once more Tel Avivians flock nightly to the seashore and the promenade is again dotted with restaurants and cafes.

But the promenade also serves as a traffic artery — as yet uncompleted — and busy traffic lanes separate the promenaders from the seashore.

Only time will tell whether it is possible for the smoke and fumes to coexist with the idyllic Mediterranean atmosphere. Meanwhile the Tel Aviv promenade, renewed and redecorated, has regained its youth and the sea has regained its former proud position as the centre of life in Tel Aviv, only this time, rock has replaced the Hora.

the social centre of Tel Aviv, and all along its length there sprang up hotels and cafes — the Kaete Dan, the Park and the Gat Rimon — the popular Panorama, Pilz, Ginati-Yam and other cafes, while at a later date the Kessem and Yaron cinemas opened their doors.

The promenade was Tel Aviv's first pedestrian precinct. Every Sabbath morning during the winter, crowds came to enjoy a walk along the seafront and hundreds of members of the allied forces came to enjoy a short period of fun and relaxation from the horrors of war. Every afternoon and evening there was dance music at the Panorama, Pilz and Ginati-Yam and the young girls of Tel Aviv flocked there in search of a partner. But the area also attracted the more senior section of the population, the new immigrants from Poland and Germany, who found there an atmosphere reminding them of their homeland.

On the slope leading down to the promenade which was named after Herbert Samuel, the first High Commissioner, was a row of cafes in which you could sit and listen to records of classical music. These cafes became very popular at a later date with members of the PALMACH and the Bohemia of the forties.

During the fifties the promenade began to deteriorate — cafes closed down, buildings began to crumble. The people still came to bathe, but they simply crossed the promenade in order to reach the sea — they no longer tarried there.

The promenade came to life again in the second half of the seventies. A whole row of luxury hotels sprang up along Hayarkon Street and the plan to construct a road parallel to the seashore as far as Yafo began to take shape. The promenade became a busy main road which today stretches all the way from the northern edge of Tel Aviv to the boundaries of Yafo.

In recent years the promenade has again become the

The Tel Aviv Sea Shore Promenade

By the time the Tel Aviv promenade was paved in the second half of the thirties, the first chapters in the rich history of the seashore had already been written. When the Third Aliya arrived in the area at the beginning of the twenties, it was there that they pitched their tents and the place became the centre of attraction for all the young people who as darkness fell, would congregate there to dance the Hora, sing and make merry.

It was then that the famous Casino at the top of Allenby Road was built and around it sprouted the first bathing facilities and, a little higher up, the first workshops. The San Remo Hotel at the edge of the shore was the "in place" where the prosperous citizens of Tel Aviv, senior government officials and Arab notables whiled away their time in a more "European" environment.

Towards the end of the twenties, the first groups of houses were erected on the seashore — the Rosenfeld Quarter — initiated by a group of American Jews, and Ben-Yehuda Street and Hayarkon Street were laid down. At the northern edge of the shore, next to the two textile and leather factories, the Mahlul Quarter came to life — a cluster of huts that persisted until the sixties.

The promenade was laid down between Frishman Street in the north and extended just beyond Geula Street in the south. From the moment that the ceremonial tape was cut, the promenade's advantages and disadvantages became apparent to all.

While on the one hand, the aim of the planners to provide a promenade in the Mediterranean style was achieved it proved unable to serve the masses of would-be bathers. The sea reached almost to the promenade at various points and in winter, the waves crashed against the concrete walls. On the other hand, the promenade fulfilled its declared aim as

המשרד הראשי: שד' ירושלים 12, יפו 61080
MAIN OFFICE: TEL AVIV - YAFO · ISRAEL